

کتابخانه‌های عمومی و محیط زیست

نوشته: جان اسمیت^۱

ترجمه: دکتر علی شکویی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

به محیط زیست در ارتباط باشند؟ دلیل این است که اینگونه مسائل از مهمترین مشکلات معاصر می‌باشند که در فرهنگ تأثیر گذاشته و در نتیجه در انتشار کتابها و انجام تحقیقات، مؤثر واقع می‌شوند. آگاهی مردم رو به افزایش است و مردم می‌دانند که باید در سطح محلی، ملی و جهانی اقدام به عمل کنند. دموکراسی ایجاب می‌کند که تصمیم‌گیری‌هایی در سطح فردی تا گروهی و در سطوح مختلف بعمل آید لذا لازم است برای درک و عمل، مردم و مسئولان امور از اطلاعات برخوردار باشند. اما این اطلاعات باید مورد اعتماد بوده و از طرف شبکه وسیع و قابل استفاده در سطوح مختلف از آموزش ابتدایی تا سطوح بالای تحقیقات علمی مورد قبول و تأیید باشد. کتابخانه عمومی نقش مهمی برای دسترسی پیدا کردن به اطلاعات منتشر شده بازی می‌کند.

ضرورت زمینه فرهنگی

چرا این مسئله مهمی می‌باشد؟ جورج بوش با در نظر گرفتن آکادمی علوم در امریکا می‌گوید که این کشور به پنج هزار روز وقت نیاز دارد تا در روش‌های خود تجدید نظر کند.

مشاهدات، ایجاد شبکه‌ها و بیان واقعیت‌ها اگر همراه با عمل نباشند، بی‌فایده خواهند بود. کارهای زیادی باید انجام داد تا دنیا را قابل تحمل ساخت. به کودکان باید تعلیم داد، بزرگسالان نیز همینطور. کتابها باید منتشر شوند، مردم باید با هم مشورت کنند، گروه‌های مردم راهنمایی و هدایت شوند و هرکس باید نقش خود را در انجام این کارها پیدا کنند.... هرآنچه که می‌آموزیم، باید با عمل توأم باشد.

عمق جهالت و نادانی بشر بیشتر از آن است که بعضی‌ها حاضر به قبول آن باشند، مخصوصاً در حال حاضر که جامعه جهانی بصورت واحدی درمی‌آید که قبلاً سابقه نداشت.... موقعی که طرز تفکر جدید مطرح می‌شود که کسی اطلاعات کافی از آن ندارد.... هیچ روشی نمی‌توان بعنوان روش تحمیلی برای دنیا عرضه کرد.... آموزش و یادگیری عبارت از میل و علاقه به درک تدریجی مطالب و جمع‌آوری اطلاعات است. در جستجو و طلب دنیای قابل تحمل حتی بی‌منطق‌ترین و غیرواقعی‌ترین افراد شروع به بیان کلماتی درباره تقوی، اخلاق، عقل و محبت می‌کنند.

چرا کتابداران کتابخانه‌های عمومی باید با مسائل مربوط

برای کتابداران نگران‌کننده می‌باشد اما نمی‌توان برای رفع آن اقدامی بعمل آورد بجز اینکه موانع و مشکلاتی را که تحت آنها علوم و اطلاعات عمل می‌کنند، شناسایی کنیم. متأسفانه اغلب این پروژه و طرح‌ها به تحقیقات و مطالعات محیط زیست محلی مربوط می‌باشند.^(۴)

حدود درک مسائل

مطالعه و بررسی محیط زیست مطلب مهمی در دوره تحصیلات ابتدایی و دوره تحصیلات راهنمایی است که نتیجه آن، تهیه و خریداری منابع زیادی از طریق خدمات آموزشی می‌باشد. آموزش برای مسائل و قضایای جدید و نو بصورت کسب و کار مهمی درآمده است. آژانس‌های زیادی از جمله پارک‌های ملی، مؤسسات حرفه‌ای و خدمات مربوط به کتابخانه‌های مدارس خود را مجهز می‌کنند تا به این تقاضاهای آموزشی که تا اندازه‌ای موفق و مفید به نظر می‌رسند، جوابگو باشند.

از صنایع انتظار و توقع می‌رود که نسبت به محیط زیست آگاهی داشته و از طریق تنظیم و تعدیل و رعایت شرایط، برخوردهای محیط زیستی را بررسی کنند. در حال حاضر، وکلاء محیط زیست، دستورات محیط زیستی، مشاوران محیط زیستی و متخصصانی که اطلاعات کافی در محیط زیست دارند، مشغول بکار می‌باشند که در مؤسساتی مانند کتابخانه بریتانیا دفتر مرکزی تحقیقات CBI^۳ که نه تنها آنها را از تعقیب و پیگرد در امان نگه می‌دارد، بلکه کارآیی و عملکرد را نیز افزایش می‌دهد، کسب و کار بصورت فزاینده شکل تازه و نارس به خود می‌گیرد و این وضع ادامه پیدا خواهد کرد. اطلاعات مربوط به خدمات کسب و کار در بسیاری از مسائل و رویدادها مورد استفاده قرار می‌گیرد. علوم پایگاه داده^۴ مربوط به محیط زیست که بتواند این نیازها را برآورده سازد، در اختیار دارند.

تلویزیون و سایر رسانه‌ها در مردم ایجاد علاقه کرده‌اند. برنامه‌های زیادی راجع به محیط زیست در تلویزیون نشان داده می‌شوند و در روزنامه‌ها نیز مطالبی راجع به این مبحث نوشته می‌شوند و علوم مردمی مانند آنکه در نشریه علوم جدید^۵ منتشر می‌شود، در هر هفته بین یک تا چهار مقاله راجع

جانشینان باشگاه ژم^۲ در سطح جهانی اظهار عقیده می‌کنند که برای تجدیدنظر در نحوه زندگی به بیست سال وقت نیاز است تا طرز کار به مردم گفته شود. (۱) کارشناسان دیگر معتقدند که ما در اواسط دوره تغییرات اجتماعی بزرگی قرار داریم که در آن تغییرات، مسائل مربوط به محیط زیست همان اثر و نفوذ را خواهد داشت که در حال حاضر اقتصاد و مسائل مربوط به آن را دارا می‌باشند (۲) و (۳). افراد خوشبین و امیدوار اظهار نظر می‌کنند که ما در اواسط رنسانس جدیدی قرار داریم و اینکه الگوهای اساس جامعه در حال تغییر و تحول است. بنابراین، چیزی در فرهنگ در جنبش و جریان است و این در زندگانی ما تأثیر می‌گذارد. روش‌های زندگی ما هم از لحاظ محلی و هم از لحاظ جهانی در تغییر و تحول است که بعنوان مثال می‌توان مصرف محلی CFC، بنزین بدون سرب و کاهش آلودگی‌های حاصله از ساختن کاغذ و بطری را نام برد. نسل حاضر از مسائل موجود در محیط زیست آگاهی حاصل کرده است و نسل آینده باید گام‌های بیشتری در رفع این مسائل بردارد.

برای بالا بردن آگاهی مردم از این مسائل، کتابخانه‌ها نیاز به کارمندی دارند که آگاهی‌هایی از انواع مسائل محیط‌زیستی داشته و همچنین اشراف کامل به طبیعت و تنوع و اختلاف موجودات داشته باشد که بخش مهمی از برنامه‌های ملی ما را تشکیل می‌دهد. اینگونه کارشناسان لازم نیست که دانشمند نیز باشند، اما باید آگاهی اجتماعی را بوجود آورند. بهترین استفاده از منابع علمی که در اختیار ما قرار می‌گیرد، موقعی انجام می‌گیرد که بتواند در جامعه فعلی و در دنیای آینده بشر تغییرات بوجود آورد. اینگونه تغییرات متکی به اطلاعاتی از همه‌نوع می‌باشد که شامل اطلاعات علمی، تکنولوژیکی و طرز زندگی است. برای گذر و عبور از نارسایی‌های محیط زیست به محیط زیست سالم، به دانش و اطلاعات احتیاج است. اینکه چگونه می‌توان بر اطلاعات مربوط به طرز و روش زندگی افزود، سوالی است که به اطلاعات ما ارتباط دارد.

آزادی اطلاعات

در کشور انگلستان موانعی در مقابل اطلاعات آزاد قرار دارند و اغلب تحقیقات در خفا انجام می‌گیرند. این مسئله

به محیط زیست منتشر می‌سازد. ناشران کتاب‌های انحصاری و کتاب‌های عمومی، مطالبی دربارهٔ محیط زیست منتشر می‌سازند تا علاقه را در مردم ایجاد کنند. در حال حاضر کتاب‌های جدید زیادی دربارهٔ فلسفه محیط زیست (۵)، روانشناسی محیط زیست (۶)، تاریخ محیط زیست (۳) و اقتصاد محیط زیست چاپ و منتشر شده‌اند.

یکی از موضوعات مورد علاقه، برنامه‌های رایانه‌ای است که پیچیدگی شرایط را می‌توان انتظار داشت. برای آگاهی از این شرایط احتیاج به آزمایشات زیادی است که با بازی‌های رایانه‌ای باید انجام گیرد. و وسیلهٔ آموزش باارزشی نیز در دسترس می‌باشد (۷). وسایل و ابزار کتابی و پایگاه‌های داده در دسترس قرار دارند که در سطح ملی و بین‌المللی موجود می‌باشند. نشریاتی با عناوین علوم جدید، آیندگان و نقطه عطف سال دوهزار میلادی^۸ از منابع معمول اطلاعاتی در سطح جهان می‌باشند. «نقطه عطف دوهزار» مطالب جالب و مفیدی از اقلیت‌های قومی و مذهبی و نشریاتی مربوط به پناهندگان را عرضه می‌کند.

کتابخانه ملی اسکانند نیاز به اطلاعات مربوط به محیط زیست را در سازمان‌های دولتی مورد بررسی قسار داده است (۸). این گزارش با بررسی نیازهای ورای آنچه به عامه مردم مربوط است شروع می‌شود و اساس و پایه خوبی برای تحقیقات بیشتر می‌باشد.

تجربیات عملی

کتابخانه واحد ایالتی: کتابخانه ایالتی کامبریا^۹ به این چالش فرهنگی پاسخگو بود. این کتابخانه که شرایط را ارزیابی کرده و اهمیت مسائل مربوط به محیط زیست را بررسی کرده بود، تصمیم به مرور و مطالعه همه منابع موجود در منطقه کامبریا گرفت. دو مرکز تحقیق برای محیط زیست در نظر گرفته شده بودند که یکی از آنها کالج تربیت معلم بود که دانشجویان در آموزش‌های محیط زیست تخصص پیدا می‌کردند و دارای مجموعه مطالب مهمی در دانشگاه لانکستر واقع در مرز این منطقه بود و دیگری مجتمعی از سازمان‌هایی مانند دانشکده کشاورزی، مأموران بهداشت محیط زیست، منابع، دپارتمان‌های کنترل و حمل زباله و سالن‌های هنر و موزه‌ها

بود. از مجموعه مطالب خود کتابخانه نیز برای این منظور استفاده شده بود.

با انجام این فعالیت‌ها، در ۱۹۹۰ یک برنامه اطلاعاتی مربوط به محیط زیست تدوین شد که شامل منطقه کامبریا و دانشگاه لانکستر می‌شد. این برنامه ۱۸۹ صفحه‌ای نه تنها مطالب موجود در منطقه و ایالت را در نظر می‌گرفت، بلکه نشان می‌داد که چگونه می‌توان این منابع و مطالب را برای استفاده متقابل جهت همه افراد بکار برد (۹). این طرح، سه روش را پیشنهاد می‌کرد: ایجاد شبکه؛ عمومی کردن منابع؛ و تهیه خدمات اطلاعات مربوط به محیط زیست که می‌توانست منابع و فعالیت‌های شبکه را هم‌آهنگ کرده و پیش ببرد.

در مدت یکسال، شبکهٔ اطلاعات محیط زیست کامبریا (CEIN) بوجود آمد (۱۰). در هر چهارماه جلسه‌ای برای بررسی پیشرفت خدمات در منطقه و افزایش آگاهی سایر آژانس‌ها از منابع موجود، تشکیل می‌یافت. هزینه‌های مورد نیاز از طریق ضمانت تأمین می‌شوند تا فعالیت‌های شبکه را به طریق انتشار دستورنامه‌ها توسعه دهند. دستورنامه طوری تنظیم شده بود که بتواند نشر و انتشار یابد. اعضا شبکه فرمی را پر می‌کردند که عضویت آنها را مشخص می‌کرد. دستورنامه بعداً به صورت فهرست درآورده می‌شد و انتشار می‌یافت. (جلد دوم در ۱۹۹۴ در دسترس خوانندگان بود). دبیرخانه شبکه اطلاعات محیط زیست کامبریا در کتابخانهٔ این ایالت واقع است.

ظاهراً، مرحله بعدی اقدامات فراهم آوردن خدمات بود. شبکه و کتابخانه ایالتی هر دو موافق این پیشنهاد بودند، اما منابع مالی در دسترس نبود و معلوم شد که این چنین خدمات باید از لحاظ مالی متکی به خود باشد. در نتیجه، CEIN، مسئولان پارک ملی (۸) (منطقه دریاچه) و کتابخانه منطقه طرحی بنام طرح توسعه استفاده از کتابخانهٔ عمومی در ۱۹۹۲ تهیه کردند که از لحاظ مالی متکی به خود بود و هزینه‌های آن از فروش تولیدات پارک ملی تأمین می‌شد. یک بررسی و مطالعه عمیق در ۱۹۹۳ انجام گرفت که به وضوح نشان داد کتابخانه‌های عمومی بازار خوبی برای فروش کتاب نیستند. مردم توقع ندارند که از کتابخانه‌ها چیزی خریداری کنند. اما پارک‌های ملی می‌توانستند درآمد کافی از فروش مواد آموزشی

در نتیجه، موقعیت مورد بررسی قرار گرفته و در حال حاضر، چهار مجموعه در کتابخانه‌های مهم منطقه جمع‌آوری شده‌اند. امکانات توسعه و پیشرفت جامعه مسئله دیگری بوده و منابع مالی از طرف کمیسیون روستاها تأمین می‌شود تا فکر و عقیده محیط زیست را با نظارت مؤسسه گزارشات محیط زیست توسعه دهد. (SOERS) از نقطه نظر اطلاعاتی و جدا از بانگ اطلاعاتی، اطلاعات زیادی در اختیار مسئولان محلی، مسئولان بهداری و بهداشتی، سازمان‌های برنامه‌ریزی، دپارتمان‌های توسعه اقتصادی، دفاتر آب و همچنین در مانیتورهای موجود در مؤسساتی مانند گاز بریتانیا، راه‌آهن بریتانیا راجع به محیط زیست موجود می‌باشد.

برای اینکه بتوان در یک محل فعالیت کرده و بصورت جهانی فکر کنند، یک سری پروژه‌های مربوط به محیط زیست در نظر گرفته شدند که شامل سه منطقه و سه مدرسه و دارای گزارش منتشر شده‌ای راجع به شهر کوچکی موسوم به اسپاتریا^۱ بود. (۱۱) نتیجه حاصله مقدار اطلاعات موجود را نشان داد و معلوم شد که چگونه می‌توان این اطلاعات را برای تهیه گزارش از محیط زیست جامعه، بصورت مجموعه درآورد. منابع اطلاعاتی مربوط به محیط زیست مورد مطالعه قرار گرفت که شامل مطالبی نه تنها درباره تابش آفتاب، بارش باران و کیفیت هوا بود، بلکه همچنین از منابع طبیعی منطقه نیز اطلاعاتی در اختیار می‌گذاشت. مسائل بزرگ و مشکلتز مانند گرم شدن هوا در سطح جهان و مشکلات مربوط به جمعیت جهان از نظر دور نبودند. لذا ارتباطی بین کتابهای منتشر شده و اطلاعات محلی موجود بود. آنجایی که اطلاعات محلی در یک منطقه مهم در دسترس قرار نداشت، معلوم و مشخص می‌شد. آنچه که از این فعالیت‌ها حاصل شده است نتیجه فعالیت‌های خدماتی یک کتابخانه است که نشان می‌دهد چگونه یک جامعه محلی با استفاده از اطلاعات می‌تواند گزارشی از محیط زیست خود را بعنوان پایه و اساس آگاهی از توسعه محیط زیست تهیه کند.

مدرسه ابتدایی بلنرهاست (۱۲)، پروژه‌ای را تهیه کرد، با همراهی و همکاری کتابخانه آن منطقه، سند جالب و علمی درباره محل خود فراهم آورد که شامل بررسی‌های مختلف درباره جمعیت و سایر مسائل مربوط به آن روستا می‌شد، این

برای حمایت از خدمات داشته باشند. هیچ یک از منابع دیگر درآمد کافی برای حفظ و نگهداری خدمات نداشتند و این خدمات متکی به صدها هزار کودک بود که همه‌ساله از کامبریا جهت آموزش درباره محیط زیست دیدن می‌کردند. برای انجام خدمات به تضمین‌هایی احتیاج بود و از کمک‌های سازمان PLDIS نیز استفاده می‌شد تا از سازمان گسترش حمایت شود. برنامه فروش بسته‌های از پیش تهیه شده به علت اینکه رقابت مستقیم با فعالیت‌های خدمات اطلاع‌رسانی پارک ملی بود، مسکوت گذاشته شد. این بررسی و مطالعه، تجربیات خوبی برای سایر مؤسساتی که نخواهند در این زمینه فعالیت داشته باشند، فراهم آورد.

به نظر می‌رسد که تقاضای زیادی برای اطلاعات مربوط به محیط زیست در بخش آموزشی وجود دارد و این وسعت تقاضا می‌تواند در محدوده پارک ملی درآمد کافی برای حمایت از خدمات کاملتر فراهم آورد.

خدمات کتابخانه‌ها در مدارس کامبریا نیز متوجه شد که مبحث محیط زیست از موضوعات مهم در برنامه تحصیلی می‌باشد. نمایشگاهی از مجموعه کتاب‌هایی که برای کودکان مناسب بود و در مدارس منطقه برای دانش‌آموزان تهیه شده بودند، فراهم آمد. این مجموعه کتاب‌های نمایشگاه به همه مدارس منطقه برده شدند و در کودکان علاقه و انگیزه زیادی بوجود آمد. اما یکی از وظایف مهمی که در انجام پروژه محیط زیست در منطقه بعهده مدارس می‌باشد، همانا کتابخانه عمومی است. تصمیم بر این شد که کتابخانه ایالتی مجموعه‌ای از مواد را در یکی از نقاطی که حداقل اطلاعات محیط زیستی در آنجا موجود است، فراهم آورد و آن مطالب در سراسر منطقه در دسترس مردم قرار گیرد. یکی از مشکلات مواد مربوط به محیط زیست این است که آن مواد در نقاط مختلف به صورت طبقه‌بندی در دسترس می‌باشند و لذا لازم است که آنها را بصورت مجموعه جمع‌آوری کرده و پهلوی هم‌دیگر قرار داد. این اقدامات در ایالت‌های دیگر مانند کیولند و بدفوردشایر نیز انجام گرفته است.

مجموعه مطالب موجود بصورت کاملاً خوب در محل مورد استفاده قرار گرفت و تقاضای قابل ملاحظه‌ای برای این نوع مطالب از طرف مردم و دانش‌آموزان مدارس داشته است.

اقدام شامل گزارش مفصلی نیز بود که تا حال موفق به دریافت چند جایزه نقدی و ملی شده است.

خدمات اولیه کتابخانه کامبریا نشان داده است که پایه‌ای برای اطلاعات محیط زیستی در محل وجود دارد که می‌تواند تکامل و توسعه پیدا کند و همچنین چگونگی انجام این کار را نشان داده است. در نقاط دیگر، نقشه برداری محلی درباره محیط زیست را بعضی از سازمان‌ها تقبل کرده‌اند. آخرین نتیجه‌گیری از این بررسی این است که کتابها و اطلاعات موجود، هردو جالب می‌باشند و می‌تواند از آموزش و پرورش حمایت کرده و پایه‌ای برای تفاهم بیشتر و درک محیط زیست با استفاده از کتابخانه محلی باشد.

کارهای انجام شده از طرف کتابخانه محلی کامبریا نشان داد که تقاضای زیادی برای مطالب مربوط به محیط زیست وجود دارد. افراد و جامعه هردو نیاز به دسترسی به این منابع دارند، منابعی که این اطلاعات را فراهم کرده یا در جستجوی آن اطلاعات به خوانندگان کمک می‌کنند. این اطلاعات ممکن است مورد تقاضای جامعه‌ای باشد که مسئولیت‌های محیط زیست بر دوش آن قرار دارد، یا مورد نیاز افرادی باشد که نگران و دل‌مشغولی محیط زیستی دارند.

سمینار آموزشی مفیدی تشکیل یافت که کارمندان را از کتابخانه منطقه، CEIN (شبکه اطلاعات محیط زیستی کامبریا) و سایر مسئولان را همراه با دانشمندان و متخصصان محیط زیست دور هم جمع کرد. نظریات و عقاید تازه درباره اهمیت و توزیع و پخش اطلاعات مورد بحث و گفتگو قرار گرفت. (۴)

خدمات کتابخانه‌های عمومی و کتابخانه‌های مدارس، عامل مهمی در انجام این اقدامات بنظر می‌آید و محل آن کتابخانه‌ها جای مناسبی برای تماس‌های محلی جهت تبادل اطلاعات و آگاهی از منابع اطلاعاتی بنظر می‌رسید.

درس‌ها

از تجربیاتی که تا حال بدست آمده و بر اساس نتیجه‌گیری‌ها است، می‌توان درس‌های زیادی آموخت، اینکه محیط زیست مسئله مهمی بوده و به اطلاعات و خدمات آموزشی که از طرف کتابخانه عمومی عرضه می‌شود، ارتباط

دارد.

مسائل مربوط به محیط زیست، عکس‌العمل وسیعی را از طرف عامه مردم، مخصوصاً در بخش آموزشی دریافت می‌کند. آگاهی فزاینده‌ای نسبت به مشکلات محیط زیست پیدا نشده، مردم در جستجوی مطالب مناسب برای مطالعه می‌باشند. در همان حال، سازمان‌های زیادی از جمله دولت‌ها، آژانس‌های بین‌المللی، گروه‌های علاقمند محلی و کلیساها این مسئله را بررسی می‌کنند. توجه به این مسئله یک اقدام علمی و تحقیقی، انتشاراتی و قانونی بشمار می‌رود که از طرف عموم مردم در سطوح مختلف حمایت و پشتیبانی می‌شود. بنابراین کتابخانه عمومی وظیفه دارد که با احساس مسئولیت به این مسئله جامعه‌ای که در خدمت آن است جواب داده و با جمع‌آوری و نگهداری منابع مربوطه و منتشر شده به وظیفه خود عمل نماید. آموزش‌های محیط زیست در اثر فشارهای برنامه‌های تحصیلی و وجود پولهای اعطایی و امتیازات جهت تشویق دانش‌آموزان منطقه، توسعه پیدا خواهد کرد. برنامه‌های وسیعی نیز برای انتشار کتاب و توسعه سایر رسانه‌ها وجود دارند که از برنامه‌های آموزشی حمایت می‌کند و این فعالیت‌ها از طرف بخش آموزش محیط زیست پشتیبانی می‌شود. گروه‌های فزاینده‌ای از معلمان هستند که اطلاعات خود را مبادله کرده و با تشکیل شبکه‌هایی از تجربیات یکدیگر استفاده می‌کنند. یکی از امتیازات تحقیقات و مطالعات مربوط به محیط زیست این است که بخشی از علوم می‌باشد که می‌تواند در محل مورد مطالعه قرار گرفته و درک شود و برای برنامه‌های تحصیلی دبستان‌ها نیز تنظیم آماده شود.

در حال حاضر، اطلاعات از چندین لحاظ آماده و در اختیار مردم می‌باشد: نظام نامه‌های جدید، آیین‌نامه‌های مذهبی و دینی، طرز خرید سبزیجات، طرز تشخیص و تعیین روش‌های جدید در میدان سیاست، طرز خریداری کردن محصولات غیرآلوده‌کننده و طرز تفکر محلی و جهانی در آن واحد. کتاب‌ها، پایگاه‌های داده^{۱۰} مجلات و نشریات در حد فراوان موجود بوده و می‌توان تشخیص داد که مطالب سالمی بوده یا برای تحریک احساسات می‌باشند. گاهی دست یافتن به اطلاعات محلی کار ساده‌ای نمی‌باشد و مقاومت‌هایی برای

نتیجه

جامعه آگاه جامعه‌ای است که تصمیمات صحیح و دموکراتیک اتخاذ کرده و از تصمیم‌گیری‌های سخت که باید از طرف سیاستمداران آن جامعه گرفته شود، مخصوصاً در مواقع تغییرات اجتماعی مانند زمان فعلی، حمایت و پشتیبانی بعمل می‌آورد. کتابخانه‌ها در انجام این پروژه وظیفه‌هایی برعهده دارند. مسؤلیت کتابخانه‌های عمومی و کتابخانه‌های مدارس در زمان تغییرات اجتماعی این است که خوانندگان را آگاه ساخته و به آنها آموزش دهند و به آنها اطمینان دهند فرهنگ متغیر نیازهای خود را از رسانه‌هایی که مناسب و شایسته فرهنگ باشد، دریافت می‌کند. کتابداران مسؤلیت واقعی دارند که از تغییرات فرهنگی آگاهی داشته باشند و در مردم نیز پیچیده‌تر باشند، بهمان اندازه نیاز به تعدد رسانه‌ها برای درک آن مسائل بیشتر خواهد بود.

در حال حاضر که تغییرات اجتماعی قابل ملاحظه‌ای انجام می‌گیرد، کتابخانه‌های عمومی مسؤلیت بزرگی در ایجاد آگاهی از مسائل محیط زیستی برعهده دارند و آنها باید صدای دانشمندان، فیلسوفان، پیشوایان دینی، اقتصاددانان، و مورخین را بگوش مردم برسانند. کتاب‌ها وسیله ایده‌آلی هستند که به وسیله آنها می‌توان این مسائل را بگوش مردم رساند تا پیچیدگی آن مسائل برای مردم مفهوم و قابل درک باشد.

کسب اطلاعات موجود برای عموم بعمل می‌آید که از آن جمله رشته توسعه اقتصادی را می‌توان مثال آورد.

مطالب مربوط به مسائل محیط زیست بطور قابل ملاحظه در کیفیت متفاوت می‌باشند و در انواع مطالب علمی، احساساتی و مطالب غیرقابل اعتماد موجود هستند. ماهیت متحرک واقعیت‌های علمی را باید درک کرد؛ این واقعیت‌ها ثابت نبوده و می‌توانند به سرعت تغییر پیدا کنند. پیچیدگی مسائل را باید به نحوی درک کرد و کتابخانه نقش مهمی در فراهم آوردن مطالب موردنیاز برعهده دارد.

برنامه‌های رایانه‌ای

پیچیدگی مسائل محیط زیست شاید بتواند از طریق اجرای برنامه‌های ریاضی و رایانه‌ای بهتر درک شود و در اختیار مردم عامی بعنوان بخشی از پروژه آموزش قرار گیرد و یا اینکه در مدارس در دسترس قرار گیرند. اینگونه برنامه‌ها باید از طرف مسئولان آموزش و پرورش بررسی شوند. در ارتباط با این فصل کتاب، برنامه رایانه‌ای (Maxis/Ocean) مورد مطالعه قرار گرفت و معلوم شد که برای کودکان تا اندازه‌ای قابل فهم و درک است. در «آنسوی محدوده مرزگار و جاهای دیگر» تشریح و بررسی رایانه‌ای از مسائل محیط زیستی را استحضار کنید.

با استفاده از ویدئو و مطبوعات پیشرفت‌های زیادی بدست آمده است، اما کتاب‌ها در عمومیت بخشیدن به این مسئله جهانی و درک آن، نقش مهمی بازی کرده‌اند. کتابها را نباید به نفع فن‌آوری جدید کنار گذاشت. کتابها می‌توانند مسائل مشکل را با سرعتی که مناسب خواننده باشد، توضیح داده و آنها را مطابق فهم خواننده سهل و آسان کنند، کتابداران باید به این نکته توجه کنند.

بارت فان استین برگن ضمن بررسی جامع از گزارشات نمونه در سطح جهان، متوجه می‌شود که آن گزارشات اغلب بر اساس جهان اول پایه‌گذاری شده و بطور کامل سایر تغییرات ریشه‌ای را بررسی نمی‌کنند (۱۳). متفکران جدید مانند نیس یا روسزاک مطالبی را در رابطه با محیط زیست عرضه کرده‌اند که فقط می‌توان آنها را در کتابها پیدا کرد.

16. Cumbria County Library and Lake District Special Planning Board (1993) Feasibility stud For an environmental information service.
17. Public Library Development Scheme Application (1992) En environmental information service for Cumbria County Library and the Lake District Special Planning Board.
18. Robertson, J. (1983) The sane alternative. Cholsey: James Robertson.
19. Robertson, J. (1985) Future Work. Aldershot: Gower.
20. World Conservation Union, United Nations Environment Programme and World Wide Fund for Nature (1991) Caring for the earth: a strategy for sustainable living. Gland. Switzerland: IUCN, UNEP, WWF.

منابع

1. Meadows, D.H. Meadows, D.L. and Randers, J. (1992) Beyond the limits. London: Earthscan.
2. Harrison, P. (1992) The third revolution. London: LB. Taurus.
3. Kennedy, P. (1993) Preparing for the twenty first century. London: Harper/Collins.
4. Jeffers, J.N.R. (1993) Information and the environment. New Library World, 94 (1110), p 23-25.
5. Naees, A. (1989) Ecology, community and lifestyle. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Roszak, T. (1993) Voice of the earth. London: Transworld.
7. Sim earth (1990) Maxia/Ocean (computer program).
8. Nisbet, M. (1993) Environmental information questionnaire. Analysis and report Edinburgh: National Library of Scotland.
9. Cumbria County Library (1990) Environmental information plan. Internal. Carlisle Cumbria County Library.
10. Cumbria Environmental Information Network (CEIN) (1994) Directory of information sources 2nd edn. Carlisle: CEIN.
11. Wood, L. (1993) Aspatria. State of the Environment. Countryside Commission. Carlisle: Cumbria County Library. CEIN.
12. Blennerhasset School (1993) Quality of the environment. Blennerhasset, Cumbria. Summe
13. Steenbergan, B. van (1994) Global modeling in the 1990s. Futures, 26 (1), 44-56.
14. Bookchin, M. (1986) Toward an ecological society. Montreal/Buffalo, Canada: Black Roe Books.
15. Carley, M. and Christie, I. (1992) Managing sustainable development. London: Earthscar.

یادداشت‌ها

1. SMITH, JOHN. The public Library and The environment, Information Sources in environment protection.
2. Cloub of Rome
3. Central buceau of Investigation
4. Data bases
5. New Science
7. Cumbria
8. Lake District
9. Aspatria
10. Data bases

تر نشریه‌ای که در هر فصل یک شماره منتشر می‌شود.

